

### **СЕКЦІЯ 3**

#### **БЕЗПЕКА ТА ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ВОЄННОГО СТАНУ**

### **SECTION 3**

#### **SECURITY AND LAW ENFORCEMENT IN THE FACE OF MODERN CHALLENGERS OF MARTIAL LAW**

УДК 343

**Будник Л. А.**

*к.е.н., доцент, доцент кафедри  
безпеки та правоохоронної діяльності,  
Західноукраїнський національний університет*

**Будник І. М.**

*здобувач ступеня доктора філософії,  
Західноукраїнський національний університет*

#### **Антикорупційна політика як частина стратегії національної безпеки**

Коли йдеться про національну безпеку, уявляємо собі армію, зброю, дипломатію, енергетичну незалежність. Та один із найпідступніших ворогів часто перебуває не за межами держави, а в її нутрощах - у вигляді корупції. У сучасному світі антикорупційна політика - це не просто моральний імператив, а критично важливий елемент системи безпеки країни.

Корупція створює численні «дірки» у державному механізмі. Через неї ухвалюються хибні управлінські рішення, розкрадаються кошти, послаблюються оборонні можливості. Коли військові частини недоотримують обладнання, бо частина коштів осідає в кишенях чиновників - це не просто фінансове правопорушення, це загроза життю воїнів і стратегічним інтересам держави.

Особливо небезпечна корупція у сфері оборони, енергетики, транспорту, судової системи - там, де приймаються рішення, які мають довгостроковий вплив. В умовах гібридної війни ці вразливості може використовувати ворог: через підкуп, тиск або шантаж.

Ще один критичний аспект - довіра. Держава, в якій громадяни не довіряють владі, суду, армії - слабка зсередини. Довіра суспільства до інституцій - це те, що тримає країну в складні часи. Корупція підриває ефективність державних інституцій, сприяє зниженню довіри громадян до

влади та створює умови для зовнішнього втручання. Як зазначено в дослідженні Фердмана Г.П., корупція є однією з головних загроз національній безпеці України, оскільки вона послаблює обороноздатність та сприяє дестабілізації внутрішньої ситуації [1].

Корупція гальмує розвиток держави, сприяє прийняттю неефективних рішень і послаблює управлінські структури. Натомість ефективна антикорупційна політика:

- зменшує обсяг тіньової економіки;
- покращує якість публічних послуг;
- зміцнює вертикаль управління;
- підвищує легітимність держави;
- мобілізує громадян до спільного спротиву загрозам;
- зміцнює репутацію України на міжнародній арені.

Після 2014 року Україна зробила серйозні кроки в напрямку створення антикорупційної інфраструктури:

- НАБУ, САП, НАЗК, ВАКС стали інституційним фундаментом боротьби з корупцією;
- відкритість держзакупівель через систему ProZorro;
- декларування статків посадовців;
- створення механізмів громадського контролю.

В Україні, де щороку через державні закупівлі проходять мільярди гривень, забезпечення прозорості та підзвітності в цій галузі стало ключовим елементом антикорупційної стратегії. Особливо це актуально в умовах війни, коли ефективне використання ресурсів є критично важливим для обороноздатності країни. У 2016 році в Україні була впроваджена електронна система публічних закупівель Prozorro, яка стала результатом співпраці держави, бізнесу та громадянського суспільства. Ця система базується на принципі «всі бачать усе», що забезпечує відкритість усіх етапів закупівельного процесу. Prozorro використовує відкритий програмний код та стандарти Open Contracting Data Standard, що дозволяє громадськості та бізнесу відстежувати та аналізувати закупівлі в режимі реального часу [2].

У 2016 році була створена платформа Dozorro, яка дозволяє громадянам, журналістам та громадським організаціям моніторити публічні закупівлі, залишати відгуки та повідомляти про порушення. Dozorro об'єднує понад 20 регіональних організацій, які здійснюють моніторинг та подають скарги у разі виявлення порушень. В умовах війни питання прозорості у сфері військових закупівель набуло особливої актуальності. У 2024 році антикорупційні органи України розслідували понад 60 справ, пов'язаних із закупівлями в оборонному секторі [3]. Це підкреслює важливість забезпечення прозорості навіть у чутливих сферах, де безпека та ефективність використання ресурсів мають вирішальне значення.

Система електронних закупівель ProZorro стала важливим інструментом у боротьбі з корупцією. Вона забезпечує відкритість та прозорість процесу державних закупівель, що зменшує можливості для зловживань. Особливо актуальним це стало в умовах війни, коли ефективне використання ресурсів є критично важливим для обороноздатності країни.

Це не просто реформаторські дії - це елементи захисту держави. Під час війни кожна гривня бюджету, кожне рішення суду чи кожна посада чиновника

мають значення. Зараз, коли Україна виборює своє майбутнє, боротьба з корупцією - це продовження цієї боротьби в тилу.

З моменту початку війни Україна отримала мільярди доларів допомоги від країн-донорів. Фінансова допомога спрямовується на підтримку бюджету, стабілізацію економіки, відбудову інфраструктури та забезпечення життєдіяльності громадян. Одним із ключових донорів є ЄС, який погодив багаторічний пакет допомоги, а також США, МВФ, Світовий банк, уряди Канади, Японії, Великої Британії тощо.

Проте міжнародні партнери чітко вказують на те, що підтримка не є безумовною. Однією з основних вимог є системна боротьба з корупцією, реформування судової системи, підзвітність державних інституцій та забезпечення прозорості у використанні наданих ресурсів.

Міжнародні партнери дедалі частіше роблять акцент на результативності реформ. Вони наголошують: без реальної боротьби з корупцією подальша допомога буде поставлена під сумнів. З іншого боку, підтримка України є не лише економічним або гуманітарним актом, але й геополітичною інвестицією в стабільність Європи.

Таким чином, боротьба з корупцією — це не лише внутрішня справа України, а й ключовий фактор її міжнародного іміджу, довіри партнерів та майбутнього розвитку.

Антикорупційна політика є невід'ємною складовою стратегії національної безпеки України. Ефективна боротьба з корупцією зміцнює державні інституції, підвищує довіру громадян та сприяє міжнародній підтримці. У сучасних умовах це є критично важливим для забезпечення суверенітету та стабільності країни.

#### **ЛІТЕРАТУРА:**

1. Фердман Г.П. Корупція як одна з головних загроз національній безпеці України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку*. 2024. Том 35 (74) № 1. С.201-205. DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.1/35>
2. Щодо інформаційних джерел та аналітичних інструментів у сфері публічних закупівель. URL: <https://infobox.prozorro.org/news-mert/shchodo-informatsiynih-dzherel-ta-analitichnih-instrumentiv-u-sferi-publichnih-zakupivel>
3. Масштабні корупційні схеми в Україні: хто і на чому заробляв у 2024 році. URL: <https://www.komersant.info/masshtabni-koruptsiyni-skhem-y-v-ukraini-khto-i-na-chomu-zarobliav-u-2024-rotsi-video/>